СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК XLV. Ч. 303. Джерзі Сіти, Н. Дж., четвер, 30-го грудня 1937. — No. 303. Jersey City, N. J., Thursday, December 30, 1937. VOL. XLV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

РОЗСТРІЛИЛИ ЮРКА КОЦЮБИНСЬКОГО

НЮ ЙОРК. — Нюйорська радіостація розіслала новинку, що советська влада розстріляла відомого большевицького діяча в Україні, Юрка Коцюбинського, про якого вже віддавна кружляли чутки, що десь пропав.

Юрко Коцюбинський був сином відомого українського письменника Михайла Коцюбинського. В 1918 році, коли український нарід пробував створити свою власну державу, молодий Коцюбинський, пронятий комуністичним духом, станув по стороні большевиків і пішов проти української національної влади. Тепер стрінула його та сама доля, що стрінула інших відступників, і його московсько-большевицька влада застрілила за націоналізм.

РУЗВЕЛТ ЗА РОЗБУДОВУ ВОЄННОЇ ФЛЬОТИ.

ВАШИНГТОН.—Президент Рузвелт заявив, що в часі наступної конґресової сесії звернеться до конґресу з домаганням, щоб він ухвалив додаткову суму на розбудову воєнної фльоти. В обличчі величезної розбудови фльот інших народів теперішня ухвалена сума 564 міліони долярів показується замала.

„ДЖЕНЕРАЛ МОТОРС" ВІДПРАВИЛА 30,000 РОБІТНИКІВ.

ДІТРОЙТ. — Найбільша американська автомобільна компанія, „Дженерал Моторс", відправила з праці 30,000 робітників. Решта робітників, яких є 205,000, буде працювати лиш по 24 години на тиждень. Президент компанії, Кнудзен, заявив, що причиною цього є застій у бизнесі. Також інші автомобільні компанії відправили багато робітників. У Фордових фабриках, де звичайно працювало 87,000 людей, тепер працює тільки 40,000.

СПРЕЙТ ЗА ОБНИЖКУ ЦІН ПРОДУКТІВ І ПРАЦІ.

АТЛЕНТИК СИТІ (Ню Джерзі). — Голова Американського Економічного Товариства, відомий американський економіст Спрейт, у докладі перед Зединеними Академіями Суспільних Наук заявив, що коли американська суспільність хоче повороту до добробуту, то вона мусить понести жертви. В першій мірі американські продуценти мусять значно обнижити ціни на всі продукти, щоб у той спосіб вони стали доступні найширшому загалові. А також мусять ріжні експерти зрезиґнувати з занадто великої заплати.

РУРВЕЛТ НАРАДЖУЄТЬСЯ З ЛІДЕРАМИ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт мав наради з фінансовими і бизнесовими лідерами в справі теперішнього бизнесового застою. Про вислід тих нарад покищо не подано до преси. Фінансіст Барух, що теж брав участь у тих нарадах, запитаний, що він думає про теперішний застій, відповів, що ситуація погана, але, на його думку, американський нарід вилабудається з цього.

НЕ ХОЧУТЬ ЮНІЇ.

НЮ ЙОРК.—Робітники компанії „Юніон Нюз", що мали тайним голосуванням рішити, чи вони воліють юнію, що належить до Американської Федерації Праці, чи ту, що належить до Комітету Промислової Орґанізації, відповіли тайними бальотами, що не хочуть ні одної ні другої і що будуть самі безпосередньо добиватися від заряду компанії кращих умов праці. Таке їх рішення, осягнене значною більшістю голосів, дуже збентежило місцевий „Нешенел Рілейшен Лейбор Борд".

ЗАСТРАЙКУВАЛИ ПРОТИ ОБНИЖКИ МОЛОКА.

НЮ ЙОРК. — Юнія розвожувачів молока застрайкувала проти кількох незалежних молочарних компаній, які цього тижня зачали продавати молоко три центи дешевше на фляшці. Юнія говорить, що те подешевіння відбивається фактично зле на робітниках. Компанії заперечили, начеб їх робітники внаслідок цеї обнижки були недоплачувані.

ВАЖНЕ РІШЕННЯ СУДУ В СПРАВІ СТРАЙКУ.

ТРЕНТОН. — Місцевий суд вирішив, що пікетування біля якоїсь фабрики, чи склепу, дозволене тільки так довго, як довго відносини в тій фабриці чи склепі ще не є унормалізовані. Коли фабрика чи склеп на місце страйкуючих дістала повне число нових робітників і враз з тим повернулась до нормального стану, пікетування тратить свій сенс і тому судово його забороняють.

ОБРАЗКИ З КОРАБЛЯ „ПАНЕЙ".

НЮ ЙОРК. — До Америки прибули світлини і фільми, зняті з корабля „Паней" у часі, коли він, ушкоджений японськими бомбами, поволі поринав під воду. Також є знимки з ранених офіцирів і вояків. Ці образки ще раз потверджують, що напад був плянований, а не помилковий.

ЩОДЕННИК НА ШОВКУ.

В Токіо (Японія) виходить тепер щоденник, друкований не на папері, а на шовку. Видавці мотивують це фактом, що шовк у Японії не є дорожчий від паперу й що треба щадити невеликі в цьому краю запаси дерева, а також не марнувати девіз на спроваджения дерева чи паперу з закордону. Згаданий щоденник має наклад 25,000 примірників.

ЦИГАНКА БАЖАЛА ПОМЕРТИ НА ВОЗІ.

В добрах Яблово коло Старогарду польовий Генінг постріляв циганку Л. Закатож. Її відвезли до лічниці в Старогарді. Рани були такі небезпечні, що циганка падала щораз більше з сил. Прочуваючи близьку смерть, просила перенести її на циганський віз, бо не хотіла вмерти в лічниці, тільки на своєму возі. Її проханню вволили волю. Циганка померла в приияві чоловіка й трох дітей на циганському возі.

НЕ ВПУСКАЮТЬ ВОЯКІВ ДО ЦЕРКВИ.

„Діло" з 1. грудня подало таку неймовірну вістку:

„З Кракова пишуть нам, що там строго заборонений вступ до греко-кат. церкви воякам греко-кат. обряду. У кожну неділю і свято греко-кат. обряду стоїть перед брамою нашої церкви військовий жандарм, який не пускає вояків греко-католиків на богослуження і нерідко розлучає жонатого підстаршину з його жінкою та дітьми. Ця дивна заборона, якої не можна собі нічим пояснити, викликала серед краківських українців пригноблливе враження".

ТРАГІЧНА СМЕРТЬ ДЕЗЕРТИРА.

З ріки Прута біля Заваля, снятинського повіту, рибаки добули тіло румунського вояка. В кишенях його однострою знайшли документи на імя 23-літнього стрільця Андрія Тращука із Черновець. Доходження виказали, що румунський вояк здезертирував і, переходячи через Прут на галицький бік, утопився.

ОПРИШОК САМ ВЕРНУВСЯ ДО ВЯЗНИЦІ.

Перед роком утік з вязниці в Жабю Микола Сорук, ватажок опришків. Тікаючи, ограбив вязничного сторожа і вкрав кріс. Перед пару місяцями відіслав до вязниці кріс і написав листа, що незадовго сам вернеться. І дійсно недавно зголосивсь у вязниці. Воліє, видно, зимувати в теплій вязниці, як у холодних карпатських лісах.

ЛІКАР СІЛЬСЬКИМ ЗНАХОРОМ.

В селі Шляхтовій біля Щавниці, новосанчівського повіту, вславився знахор Петро Груцак, що лікував дуже успішно хорих людей і зажиівав великої популярности серед околичного населення. Заінтересувалася ним поліція, яка ствердила, що знахор, убраний по селянськи, є справжнім лікарем з дипльомом доктора медицини. Видко, роля знахора для нього поплатніша.

СВІТ В ОБРАЗКАХ

ЧЕСНА ПРАЦЯ ЛЮДИНИ НЕ ПОНИЖАЄ.

Багато років тому Ричард Рединг, будучи ще малим хлопцем, продавав ґазети на вулицях міста Дітройту. При останніх виборах, в осени цього року, він був вибраний посадником цього самого міста. Коли в місті влаштовано збірку на фонд для хлопців, що продають ґазети, посадник Ричард Рединг, щоб допомогти збірці, продавав ґазети прохожим під міським ратушем. З цього фонду дано різдвяні дарунки 55,000 бідних дітей у Дітройті.

ПОКИДАЮТЬ РІДНУ ЗЕМЛЮ.

Як повідомляє польський тижневик „Волинь", з Луцька вирушив до Ґдині великий транспорт еміґрантів з Волині числом 500 осіб. Виселенці їдуть кораблем „Косцюшко" до Бразилії й Арґентини. Більша частина еміґрантів висяде в Ріо де Жанейро, а решта буде спрямована до інших місць призначення. Є це один з найбільших еміґраційних транспортів в останніх часах. — Не зазначила тільки „Волинь", що всі ті еміґранти майже самі українці, автохтони, яких ріжні причини примусили покинути рідну землю, щоб зробити місце польським кольоністам із заходу та північного заходу.

ЗАРУБАЛА ЧОЛОВІКА, БО ЗНУШАВСЯ НАД НЕЮ І ХОТІВ ПРОДАТИ ҐОСПОДАРСТВО.

В Дмитровичах коло Судової Вишні хтось зарубав іще в серпні підчас сну 60-літнього Миколу Іванечка. Підчас допитів арештували його 50-літню жінку. Вона призналася до злочину. Зарубала його тому, що ціле життя знущався над нею, а тепер хотів продати господарство і цілу родину зробити жебраками. Зарубала його сокирою, як він спав. Судив її зате суд присяглих і увільнив її від вини і кари, беручи під увагу її родинне пекло. Але трибунал уневажнив присуд і її будуть судити ще раз.

НЕ ХОТІВ ПРИСЯГАТИ ПЕРЕД ЖИДОМ.

В однім містечку в західній Галичині жид-суддя хотів заприсягнути свідка-поляка. Але свідок заявив, що перед суддею-жидом не зложить присяги, тільки перед суддею-християнином. Суддя укарав свідка 3-дневним арештом і його негайно з суду повели до вязниці.

ТУНЕЛЬ ДЛЯ ПАЧКУВАННЯ ЛЮДЕЙ.

З Софії повідомляють: Болгарська поліція викрила в околиці Вилеграду підземний тунель, що вів з Болгарії до Туреччини. Зорганізована банда пачкувала туди людей.

УВІЛЬНИЛИ ВБИВНИКА ЖІНКИ.

Перед карним судом у Львові станув 34-літній господар із Винничок під Львовом, Ян Беднарж, який ударив свою жінку Тересу підчас сварки так сильно в ніс, що вона вмерла від кровотечі. Розправа скінчилась увільненням. Під враженням цього присуду Беднарж зімлів у судовій салі.

ТЮРЕМНА ТВОРЧІСТЬ.

Сергій Пясецкі, автор повісти „Любовник Великої Ведмедиці", що, як відомо, просидів 10 літ тяжкої тюрми за панкарство й душогубство, це неодинокий вязень з літературним хистом і амбіціями. Плодовитішим від нього виявився серб, 40-літній Драґолюб Дінуловіч, що, відсиджуючи 19-літню тюрму за душогубство, написав шість романів. Крім цього він опанував кілька мов і прочитав безліч белетристики. Пять рукописів продав Дінуловіч зараз по виході з тюрми, а шестий сконфіскувала йому тюремна влада за надто реалістичний опис страждань засудженого на смерть. Критика й публика приняли твори Дінуловіча з ентузіязмом.

КРАДУТЬ, ЯК КРУКИ!

В хшанівському повіті викрили зловживання на 900,000 зл. Бурмістра обвинувачують за „дефравдацію" 30,000 зл., директора Фонду Праці Р. Опольського за розтратність 180,000 зл., а шістьох урядовців „задаткового" Т-ва за „спроневірення" 700,000 зл.

ДОНОСЯТЬ ПРО ЗАГОВІР В УКРАЇНІ НА ЖИТТЯ СТАЛІНА

ЛОНДОН. — Часопис „Дейлі Скеч" подає, що в Лондоні знаходяться три спеціяльні агенти московської Чеки, два чоловіки й одна жінка, які слідкують за заговірниками на життя Сталіна. Цей заговір повстав, кажуть, в Україні під Советами. Заговірники поширили свою акцію, як подає часопис, і на інші землі під Советами. ҐПУ впало на слід заговору тоді, коли викрило якийсь тайний склад зброї. Тоді заговірники втекли з України через Берлін і Париж до Лондону. Тепер мешкають у невеличкім домі в Сосекс, близько Лондону.

ПОПАЛИ З ОДНОГО ПЕКЛА В ДРУГЕ.

ВАРШАВА. — Польська Аґенція Телеґрафічна доносить про долю „Білоруської Громади", себто тої білоруської політичної організації в Польщі, яка свого часу мала навіть своїх послів у польськім соймі. Каже, що члени цеї Громади, рятуючись перед арештами польської поліції, втекли до Советів, де працювали на території т. зв. Білоруської Советської Соціялістичної Республики. Тепер уже з тих людей нема нікого. Майже всі розстрілені, а хто ще живий, той догибає на Соловецьких островах.

ЗЯСУВАВ РОЛЮ УКРАЇНИ.

БЕРЛІН. — Професор д-р Карло Маєр підкреслив у своїм рефераті про „Східньо-словянські народи в дзеркалі літератури", який він виголосив у кенігсберґському університеті, що Україна була в дійсності першою з словянських країн, що вже в XII. столітті мала свою літературу. Київ, казав він, був довго осередком духової культури, про що свідчить Несторів Літопис (1110) та Слово про Ігорів похід (1186). Від 1386 р. приймала Україна участь у всіх духових рухах, що хвилювали Европу, як гуманізм, реформація і протиреформація. Вона стала посередницею для цілого сходу Европи, а в першу чергу для Московщини, що Україні завдячує свою европеїзацію.

МАЮТЬ ВІДВАГУ НАРІКАТИ НА ЛИТОВЦІВ!

ВАРШАВА. — Ніби у відповідь на те, що литовці ведуть постійну протипольську акцію, якою виказують польські насильства над литовським народом на литовських землях, загарбаних Польщею, польські ґазети зчинили лямент і накидаються на Литву за те, що там підчас Різдва забороняли співати польські пісні й відправляти польською мовою „пастерку".

КАБІНЕТ, ЩО Є ЗА НІМЦІВ І ПРОТИ ЖИДІВ.

ВІДЕНЬ. — Не вдержався ліберальний кабінет премієра Татареску. На його місце прийшов Октавіян Ґоґа, що відомий зо своїх симпатій до німецьких націстів, як теж із своєї ненависти до жидів. Він є теж противником дотеперішніх демократичних метод у Румунії, які, на його думку, довели край до безладдя. Як його король покликав до влади, він уже мав у кишені готовий спис міністрів, що зложили в церкві присягу, в якій заявили, що будуть правити краєм згідно з засадами народньої християнської партії. Цей уряд буде держати з фашистівським бльоком, себто з Італією і Німеччиною. Він є за те, щоб Румунія зірвала всякі звязки з Советами, а далі, щоб не звязувала себе надто з Францією.

ПОЛЬЩА І РУМУНІЯ.

ВАРШАВА. — Виходить, що Франція допоможе грішми Польщі й Румунії, щоб вони розбудували свої повітряні фльоти. Також виявилося, що Румунія вже від довшого часу набуває літаки в Польщі, та що обидві держави змагають до того, щоб мали разом стільки літаків, що їх має Німеччина чи Совети.

„ЛЮДОВОМУ ФРОНТОВІ" НЕ ВЕЗЕ.

ПАРИЖ. — Цілий транспортовий рух у Парижі спаралізований, бо страйкує прислуга підземної залізниці й омнібусів. Кажуть, що страйк вибух під впливом комуністів, які використовують „людовий фронт" на те, щоб привести край до вибуху революції. Міністерство, що попирає „людовий фронт", знайшлося тепер у великому клопоті.

ДУМАЄ, ЩО БУХАРІНА РОЗСТРІЛИЛИ.

ПАРИЖ. — Бувший советський дипльомат Олександер Бармін подає, що „найкращий" советський розум, по Леніні й Троцькім, яким був Микола Бухарін, уже певно не є між живими. Оголосять те тоді, коли Сталінові захочеться подати це до відома. Те саме буде з С. Дибецом, що був головою автомобільного промислу 10 років. Він теж зник, бо його визнано „ворогом народу". А це тому, що його в 1920 р. принято до комуністичної партії на поручення Бухаріна. А це вже для Сталіна вистарчає, щоб казати розстрілити і Дибеца. Та це виявиться трохи пізніше.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Co., Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
В Канаді належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПОДУМАЙТЕ ПРО ЧАСОПИС

Це звертається до своїх читачів, і до громадянства взагалі, „Свобода“, себто той часопис, що вже 44 роки сповняє свою громадянську службу і бажав би сповняти її далі. Той часопис, як відомо, не завертав нікому з читачів голови своїми матеріяльними клопотами, а намагався зводити кінці докупи навіть у тих тяжких часах, якими є ті останні роки, що в них приходиться усій іміґрантській пресі переживати тяжку фінансову крізу. Ця кріза така, що через неї вже дуже багато чужомовної преси перестало виходити. А тепер уже всі чужинецькі народи в Америці стоять перед проблемою, що робити далі, щоб рятувати свою пресу від заглади. Коли таке є з чужими народами, то щож тоді говорити про українців в Америці, які у своїй подавляючій більшості ще досі не навчилися доцінювати своєї преси, та серед яких, коли мова про стару ґенерацію, є ще велике число людей неписьменних. Ось ті обставини, до останньої включно, відбиваються і на „Свободі“. Про ті справи прийдеться нам іще нераз говорити й писати, бо вони є справами першої ваги. А тепер іде нам тільки про одну пригадку.

Як відомо, ми зачали шукати допомоги нашому часописові між іншим і при помочі видавання святочних чисел, на Різдво й на Великдень, з поміщуванням ПЛАТНИХ СВЯТОЧНИХ ПОБАЖАНЬ від товариств і поодиноких громадян. Очевидно, що такі побажання повинні виходити в першу чергу від наших бизнесменів, бо вони є для них заразом і платним бизнесовим оголошенням. Та як і громадяни обмінюються святочними бажаннями у своїй рідній газеті, то це теж важне, бо це є, так би сказати, національно-родинна маніфестація, яка звязує нас усіх у таких хвилях в одну родину, а заразом приносить користь і добрій справі. Вона нам пригадує, хто і де живе. А чи це не важне на тих величезних просторах, де навіть і передові громадяни не мають дуже часто можливости зійтись і себе побачити, хочби тільки раз у житті, бо й таке буває, коли брати під увагу наших ріжних діячів по місцях? Тому, коли вже таку обміну святочних бажань через рідну пресу завели в старім краю, не зашкодилоб завести цей звичай і серед нас в Америці.

І не забуваймо, що з того булаб іще й така користь, що згодом ми моглиб видавати святочні числа часопису в далеко більшім обемі, зо спеціяльно замовленим матеріялом, за який ми моглиб заплатити. Значить, і тут ніхто нічого не стратив би, бо, даючи оголошення, за яке й так треба платити, дістав би в заміну ще й цікавіше число газети. Піддаємо це все під увагу всім, кому лежить на серці те, щоб наш часопис міг далі існувати і розвиватися в такий спосіб, щоб міг далі сповняти свою давню місію: стояти на сторожі української ідеї й української іміграції в Америці.

ПРОТИ ПРАВДИВОГО „ФАШИЗМУ“, А НЕ ПРОТИ ВИДУМАНОГО

У нас панують дуже мильні поняття про „фашизм“ і через це входить великий заколот у публичне життя. Отже властивий „фашизм“ панує лише в Італії, звідки те поняття походить. Італійська держава признає лиш одну політичну партію і вона має всю владу в своїх руках. Інших партій там очевидно не сміє бути. Явних противників фашистівської партії держать там у концентраційних таборах.

Подібне є з націзмом у Німеччині.

Поняття „фашизму“ виключає всяку демократію, отже управу державою через сам „демос“ — народ. Держави, як Англія, Франція, Швайцарія та Злучені Держави Америки, є демократичні. У них є свобідні вибори народніх представників до всіх тіл, що правлять (до самоуправи) та до законодатних (парляменту і соймів).

Найбільше противною всякій демократії і найбільше фашистівською є совєтська держава, що себе зве „Союзом соціялістичних совєтських републик“. Там усе залежить від одного чоловіка, Сталіна, а всі інші інституції походять від іменування згори. Про звірства, що панують у Совєтах та про тамошні страшні тюрми, концентраційні табори, Соловки і т. п. знаємо багато від тих, котрим удалося відти втекти. Теперішні совєтські „вибори“ це тільки чиста комедія, і нічого більше.

Якби в Совєтах (а також в Німеччині й Італії) панував демократизм; якби там була свобода друку, зборів та слова, тоді такі звірства булиб неможливі, а винновники булиб зараз усунені і покарані. Але де панує самоволя одного та іменованих ним урядовців, там усі можливе, бож кому не завернеться остаточно в голові, коли знає, що за ніщо, за ніяке звірство не буде відповідати, але ще може й дістане „ордер“ за „ревність“ та за енергію.

А вже найсмішніше є закидувати „фашизм“, наприклад, товариствам чи партіям, що цілком не належать до пануючого народу, але навпаки, належать до народу поневоленого, що не має можности свобідно виявити свою волю.

А коли члени тих товариств, партій чи народу є противні кожному фашизмові й кожному насильству, хочби вони були й московські і большевицькі, то тою своєю вірністю для правдивої демократії вони заслугують радше на похвалу та признання. Та якщо непростимим є хвалити московських масових убивників, найбільших фашистів, яких світ бачив, то не є розумним і людським також і потурання німецьким „фашистам“ - гітлерівцям, які знесли всі демократичні інституції в Німеччині і панують там при допомозі диктату згори, замикаючи невдоволених до „концентр-лягерів“.

А вже завзятими противниками всякого фашизму, і московського й італійського і німецького, повинні бути громадяни й мешканці такої демократичної держави, як ось Злучені Держави Америки.

Та й це треба ще памятати: фашизм можуть впроваджувати в себе лише ті, що є справді у себе панами, отже москалі, німці й італійці, але не ті, що є поневолені під чужим чоботом, та що своєї держави не мають. Чиж можуть у себе заводити фашизм поневолені українці, татари, грузини або етіопці? Чи не є глупотою говорити, що в Галичині „Просвіта“ або „Рідна Школа“ є в руках „фашистів?“ Треба справді бути великим туманом, щоб таке говорити. Якщо нам яка партія або група не подобається, то годі її зараз таврувати „фашистівською“. Ми можемо критикувати її програму, її працю, або поступовання поодиноких її членів, але не є совісно прозивати їх „фашистами“.

Глупим і несовісним треба теж уважати те, коли хто прозиває „фашистівськими“ такі організації, як Український Народній Союз, „Обєднання“ чи „Свободу“ в Злучених Державах Америки, про що тут довідуюся. Це певно штучки аґентів так званого „Комінтерну“, то є „Комуністичного“, чи там „ІІІ-го Інтернаціоналу“. Отже властиво є це чисто московські штучки.

У звязку з тим згадаю, що дуже інтересну статтю про Комінтерн написав знаний наш журналіст із Женеви, М. Данько, в одній чужинецькій газеті, з котрої то газети наведемо тут один важний уступ:

Успіхи Комінтерну у великих і малих демократичних державах основуються головно на тім, що суспільність тих держав не знає дійсних відносин між Москвою і підбитими нею народами, ані не знає того, що **Комінтерн є оруддям московського імперіялізму.** І власне еміґранти, що походять зпоміж тих поневолених Москвою народів, мають головне завдання представити перед культурним світом, що московський комунізм є рівнозначний з московським імперіялізмом, а Комінтерн є лише знарядом московської пануючої олігархії (шайки). Те, що ті поневолені народи говорять устами своїх представників (еміґрантів) в Европі, стверджують ті народи двома десятками літ тяжкої і кривавої боротьби з Москвою. Історія кожного з тих народів за той час є тяжким обвинуваченням Комінтерну та ударом у нього. В Европі і в Америці є, на жаль, іще прихильники Комінтерну, хоч не є прихильниками московського імперіялізму.

Одначе Комінтерн тим меньше буде мати прихильників у культурнім світі, чим більше людей знатиме, що **Комінтерн є лиш оруддям московського уряду** і що він є однозначний з національним утиском більшої частини людности совєтської держави. Коштом уярмлених Москвою народів творять **агенти Комінтерну в Европі й Америці міліоновий „протифашистівський“ фронт.**

Большевиколюбські газети цього фронту стараються оправдати большевицькі звірства в Україні, Кавказі і Туркестані, говорячи, що самостійницькі рухи в тих краях відбивають агенти „фашистівських держав“. Цим брехням вірять іще багато робітничих мас в Европі й Америці, тому, що большевицькі агенти **до всіх визвольних рухів** у народів, поневолених московськими большевиками, причіпили прізвище: „фашистівське“, а ті маси, привязані до пануючих у їх державах форм демократичних, дрожать перед усім „фашистівським“. На жаль, ті робітничі маси не знають того, що найбільшими „фашистами“ є власне большевики, бо саме вони потоптали ввесь демократизм, бо у них панує ще дальша давня царська засада „по сему бить“.

Отже доконче треба інформувати робітничу масу про властивий характер большевицького панування.

Недавно підписано в Римі договір між Італією, Німеччиною та Японією проти Комінтерну. Але щоб знищити Комінтерн, треба вдоволити народи, поневолені Москвою, бо Москва з тих поневолених земель тягне безмірні багатства, котрих Комінтерн потім уживає на оплату своїх агентів в Европі і в Америці.

Визвольте поневолені народи, то й большевицька агітація та роздори, що їх большевики викликують у всіх державах, мусять упасти. А найпершим народом, який жде нетерпеливо на своє визволення, є великий **Український Народ!**

Іван Наконечний.

ІТАЛІЯ ВИСТУПИЛА З ЛІҐИ НАЦІЙ

Дня 11. грудня Велика Фашистівська Рада приняла одноголосно й однодушно пропозицію Мусолінія, щоб Італія залишила Лігу Націй. Негайно міністер закордонних справ Італії, граф Чано, зателеграфував про це рішення генеральному секретаріятові Ліги, а дуче вийшов на історичний бальконічик Венецької палати, щоб оповістити італійському народові велику новину, що її тут вважають „початком нової доби“ в житті народів Европи.

Отже Італія виступила з Ліги Націй. Цього дійсно вже давно сподівалися. Зрештою, зпочатку італійсько-етіопського конфлікту Італія фактично не брала вже жадної політичної участи в працях Ліги Націй. Кажу „політичної“, бо в працях культурного характеру та в ріжних міжнародних установах, залежних від Ліги Націй, що не мали безпосереднього звязку з політичною роботою Ліги Націй, Італія далі приймала діяльну участь. Два Інтернаціональні Інститути, залежні від Ліги Націй, цебто Інтернаціональний Інститут Хліборобства та Інтернаціональний інститут Виховної Кінематографії, досі мали свій осідок у Римі. Але з вчорашнім виступленням Італії з Ліги Націй італійська співпраця і в цих установах піддається під сумніви. Сам Мусоліні сказав зрештою вчора, що **наслідків виступлення Італії з Ліги Націй іще не можна цілковито передбачати...“**

Проте можна вже й тепер передбачити, що цей розрив з Лігою Націй загострить — будемо надіятися, тільки тимчасово — відносини з Францією й Англією, справжніми геґемонками Ліги Націй. І можливо, що він відгукнеться в несимпатичний для Італії спосіб у Канаді та в Америці, що знаходяться під сильними впливами англійської преси. Але тут відразу треба зазначити, що хто як хто, а американці повинні зрозуміти Італію, бо Америка, прийнявши якнайактивнішу участь у розробленні статуту Ліги Націй, сама відмовилася відразу до неї вступити, і саме тим утворила той стан річей, що привів зрештою й Італію до виступу з неї. Бо колиб Америка була взяла активну участь у працях Ліги Націй, то ця Ліга перестала би була бути виключним знаряддям французько-англійської політики з випливаючою з того однобокістю та сторонничістю. Можна думати, що тодіб і наші справи, наскільки вони торкаються так званої меншинної проблеми, стоялиб інакше. Але відсутність Америки, а пізніше й Німеччини, що не могла погодитися зо становищем нерівности, в якому знайшлася як „переможена у війні“, сфальшувала саму ідею Ліги Націй і, витворюючи шкідливі ілюзії, перебаранчали бачити **дійсний стан річей.** Памятаю, ще в 1930 р., коли мені прийшлося було приймати участь у тій протестній акції проти сумнозвісної „пацифікації“ в Галичині, що знайшла свій вияв і в петиціях до Ліги Націй, п. Ґварілія, тодішній директор загального політичного відділу міністерства закордонних справ, а теперішній італійський посол у Буенос Айресі, сказав мені на підсумок нашої досить довгої розмови: „Це все дуже добре. Продовжуйте слати свої петиції до Ліги Націй, хай вони накопичуються там одна на другу, хай забивають архіви Ліги Націй; колись вони можуть згодитися в **історичній перспективі.** Але памятайте, що успіх вашої справи залежатиме виключно від вашої внутрішньої зорґанізованости, від тої роботи, що ви її переведете в середині самої нації, а **в ніякому разі** від Ліги Націй, що у вашій справі **нічого** для вас не може зробити...“

І дійсно, **позитивного** Ліга Націй нам нічого не зробила, але **неґативного** вона нам дала чимало: передовсім **паралізувала** революційну акцію; вона скеровувала її не на чин і творчість, а на писання безплідних протестів і петицій, що **видавалися** важливим політичним чином і тим заспокоювали й усипляли сумління патріотів. Потім вона **продовжувала** цю паралізуючу акцію, наказуючи **чекати** висліду тих безплідних петицій і забираючи час та енергію у людей, яким доручалося „припильнувати справу“. І нарешті вона породжувала неминучі розчарування і, як його наслідки, апатію й пасивність.

Ні, для нас Ліга Націй, у своїй лицемірно-гуманістичній, а поправді хижо-імперіялістичній формі знаряддя держав, зацікавлених в утриманні несправедливого нам „статус кво“ в Европі, була завжди шкідлива, а в останніх роках, з приступленням до неї ще й Совєтів, зробилася впрост ворожа (що виявлялося нераз між іншим у так званому Нансенському Комітеті. Як відомо, і тут українці могли рахувати на якусь допомогу тільки в тому випадку, якщо зріклися свого національного ймення та робилися „русскими“).

Ще затяжко передбачати, які наслідки матиме виступлення Італії з Ліги Націй, але до збільшення її престижу воно не причиниться, і це примусить уряди й інших націй шукати іншої форми порозумінь між народами. Перебудова Европи, що в ній і Україна повинна знайти своє місце, можлива тільки з радикальною зміною теперішнього взаємовідношення сил, і тому занепад Ліги Націй, **як сторожа й охоронця витвореного в 1919 році стану річей,** нас не може турбувати.

Евген Онацький, Рим.

Зимовий спорт на рівнику

Найновіша розривка для пройдисвітів.

На чердаку великих прогулькових кораблів частенько можна стрінути багатіїв глобтротерів (пройдисвітів), які сказали собі, що живуть на те, щоб якнайчастіше обїхати земну кулю. Чим більше, тим краще. Гроші — це дрібниця. Та й таке вічне люксусове життя надоїло би, тому ті пройдисвіти придумують іще ріжні дивогляди.

Так напр. один постановив собі, що в самій середині кожної частини світу поставить памятковий камінь. По черзі прикрасив такими памятниками Африку, Північну й Південну Америку. Цей дивак не зважав на кошти та небезпеки. Грабіжницькі напади, снігові хуртовини, пакости граничної влади не відстрашували його. Навіть у далекій монгольській републиці Тува поставив він такий „памятник“. Лише осередок шестої частини світу, південний бігун, не вдостоївся такого „памятника“.

Високо понад пралісом.

Не такий дивак був пройдисвіт, якого подорожник Рудольф Якобс стрінув на кораблі в пристані Порт оф Спейн. Був сухорлявий, у штанцях із матерії „кгакі“, тропікальному шоломі, а під пахою держав пару лещет. Крім того мав вузлик із светром, футряною шапкою та рукавицями без пальців. Подорожні похитували головами. Бож це було в тропікальній околиці, а сонце пражило. Показалося, що він палкий лещетар і вибирається у Кордилери. Так, бо в цих великих горах у кожну пору року є лід і сніг. **Навіть на рівнику є чудове снігове поле для лещетарів...**

— Минулого року я був у Кіліманджаро*) — сказав спортсмен — на жаль, сніг був заскарлуплений. А всеж то було приємно стояти на лещетах 18,000 стіп понад степами та пралісами!

Вічні леди в тропікальній околиці.

Щойно 90 літ минуло від відкриття Кіліманджара, а сьогодні вилазять на цю велитенську гору (що в основі має майже 4,000 квадр. миль) вже туристи з усіх частей світу. На висоті понад 5,000 стіп є готель Кібо. Дорога починається поміж чудовими банановими гаями й управними полями, а кінчається вічними ледами на шпилі Кібо. Треба переходити всіми кліматичними смугами. В далині сяє ледяна шапка Кіліманджара. Вона мусить робити враження наче магнет — на рільних робітників, плянтаторів, що працюють у спеці. А по Кіліманджері зїжджають лещетарі... Та не всі туристи додумуються, що в горячій Африці можна їздити на лещетах. Тому на місці мусять вдовольнитися тим, що обкидують один одного сніговими кулями.

Ще кращі умовини для „зимового спорту“ є в південноамериканській републиці Еквадорі (еквадор — екватор, по українськи: рівник). Снігова границя лежить тут на висоті яких 15,000 стіп. Велитенські, майже недосліджені гори знімаються з нездорових мочарів-мангров. Хоч це рівникова околиця, то в горах добра студінь. Отже як туристи спинаються на гору, стверджують — 10 ступнів зимна, а в долах день у день тропікальна спека.

Могутні, яких 18,000 стіп високі вулькани, Чімборацо, Антізана та Чера Альтар вічно мають шпилі вкриті ледом. Тут угорі — у середині тропікальної околиці — туристам приходиться **переживати справжні пригоди з ледняками,** які звичайно трапляються лише підчас полярних подорожей. Одна німецька виправа мусіла перебиватися крок за кроком через засніжений ледняк. Провідник обережно пробував закованою палицею снігову покриву. Нараз він по груди запався у снігу. Впав у розколину. На щастя, кінцем ноги задержався на виступі. А під ним було страшне провалля. Мірило виказало 450 стіп і все ще не попало на дно.

Із шпилів раз-ураз завивала снігова хуртовина, а одного дня впало нового снігу перед наметом 45 стіп високо. — Ах, колиб ми так мали лещети! — говорили дослідники. Та для такого зимового спорту така височина — це трохи несамовито. Всі учасники виправи зпочатку нездужали на т. зв. гірську недугу. Змисли стали ослабати, треба було напружувати всі сили, щоби наслідком завороту голови не впасти наділ у провалля. Поволеньки йшли далі вгору.

У ледяні околиці на рівнику ніякий туземець не піде добровільно. Індіян здержує від того ледяного велитня якийсь забобонний жах. І вони не вірять, що чужі подорожні колинебудь туди вже видісталися: кажуть, що всі вони брехуни. Тому дуже тяжко згодити собі індіян, щоб туристам несли клунки. Індіяни мерзнуть страшно та незрозуміло стають перед масами снігу, якого ніколи не бачили зблизька. Не важаться доторкнутись цієї брілої маси. Один такий носій був дуже відважний та набрав собі повну пригорщу снігу, щоби доказати землякам свої геройські подвиги. Із веселим тріюмфом поглядає на долах у недовірчиві лиця та витягає фляшку. Що за чортівські чари! Де ділося це біле?! Вода, сама вода... Туземці сміються глумливо. „Ви брехуни... брехуни... Ніхто ще не дістався до країни гірських духів!“

Противенство справді велике. Коли шпилі закостенілі у вічному снігу, в долах віддихається виснажливим повітрям, наче в інспектах. Джунглі парують від вогкости. Дощ і дощ... Оце зима тропікальних долів! Страшні маси води падуть на землю. Із вікон бунгальо визирають люди на шумлячий водопад. Височлі річища перемінюються у запінені потвори. Грізно кидається ревучий водний вуж із гір надол і заливає долини й дороги. Люди втікають, щоби рятувати бодай життя. В Гаїті води захопили багато авт і з пасажирами несли їх кілька миль аж до моря.

Снігові святині, парові кухні.

Зима на рівнику! Мряка окутала бутвіючі праліси та мочари. Із калюж знімаються хмари москітів. А всеж, око разураз поглядає вгору на казкові снігові святині, що стоять посеред гарячої парової кухні. Може вже недалекий той час, що й плянтатори вибиратимуться в дорогу, щоб брати участь у таких зимових спортах... А тепер уже для відпочинку та розривки вибираються багато чужинців у цей казковий, фантастичний ледяний світ, якого ніхто і не сподівався на рівнику.

*) Найвища гора в Африці із вигаслим вульканом. Перший вийшов на шпиль Кіліманджара німець Ганс Маєр у 1889 р.

Будь як вихор, що летить із бескельної кручі. Знімайся вище, щораз вище! — (Заратустра).

Не випадає ніколи воювати з народом. Це боротьба глиняної посудини із залізним горщком. — (Наполеон).

Будь тим, чим ти є, а старайся стати тим, чим можеш. — (Ляватер).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

—o—

ЗАВОДОВИЙ ЗЛОДІЙ АВТОРОМ.

Видавничий відділ Шікаговського університету видав недавно книжку „Професійний злодій".

Пишеться в ній про професійних злодіїв, себто таких злодіїв, що з крадіжу заробляють собі на удержання.

Як автор книжки поданий „один професійний злодій". Хто це такий, не закрито: є ним якийсь Шик Конвел, що помер у 1933-тім році, а перед смертю двацять років був заводовим злодієм. Коротко перед смертю він вирікся своєї професії й тоді дав упроситись професорам Шікаговського університету написати про свою професію наукову працю. Звісно, про науку він багато не знав, але від професорів дістав низку запитів, на які він мав дати відповіді. Професори, діставши від нього рукопис, розпитували ще далі його й інших професійних злодіїв, детективів і поліцаїв. У цей спосіб складено книжку про злодійську професію.

ДЛЯ НАУКИ, АЛЕ ЯКОЇ?

Описуючи злодійську професію, книжка подає з найменшими подробицями, як „оперують" злодії.

Це моглоб видатися курсом науки крадіжу. Адже кажуть наші люди, що злодій, заки стане майстром, мусить наперед перейти цілу школу злодійства, термінувати, челядникувати, здавати екзамени. Кажуть, що він має викрасти другому злодієві з кишені голосні дзвінки.

Але, описуючи способи, якими злодії окрадають людей, книжка розкриває ці способи й перед людьми, що можуть бути окрадені. Тимсамим вона показує цим майбутнім жертвам, як остерігатися перед злодіями.

ЗЛОДІЇ НА ЧУЖИНІ.

Паризький кореспондент „Манчестер Гардієна" мав кілька років тому з кишеньковим злодієм у підземній залізниці Парижа цікаву пригоду, яка почалася з того, що він зловив його руку в своїй кишені. Держачи сильно злодія за руку, кореспондент вивів злодія на стацію, щоб віддати його в руки поліції, але тут, на своє немале здивування, почув від злодія, що він земляк кореспондента, себто теж англієць. Кореспондент тоді обіцяв злодія пустити, якщо він подасть йому інформації про злодійське ремесло.

Найбільше цікавило кореспондента те, чому саме злодій взявся виконувати свою професію на своїм земляку, англійцеві, як він самий. Злодій відповів, що французи звичайно не носять при собі стільки грошей готівкою, як це мають звичай англійці. Зрештою, поза американцями взагалі ніхто не має стільки грошей.

Друге питання, що найбільше цікавило англійського кореспондента, було: чому англійський злодій не виконує своєї професії в Англії, але пішов красти на чужину? Чи не небезпечніше красти у Франції, ніж в Англії? Адже як англієць попаде в руки французької поліції, то йому певно обійдеться тяжче, ніж це булоб, якби він виконував свою професію в рідних краю.

„Отже ні", каже злодій. „Як мене піймають у Франції і я стану перед французького суддю, то звичайно дістаю найнижчу кару, яка тільки можлива, бо французький суддя, дізнавшися, що я чужинець, карає мене легко; видно, від чужинця не може нічого іншого сподіватися". Нібито, будучи чужинцем, він не міг просто опертися покусі стати злодієм.

ЗЛОДІЇ І ПОЛІЦІЯ.

У книжці Шика Конвела про злодійську професію сказано дещо й про поліцію, аленазагал цю справу лишається на боці. Головний натиск кладеться на поінформування читача про способи „оперування" злодіїв.

Виходилоб, що автор і накладці головною справою вважають знання людей про ці „операції". Видно, що в цій справі вони вважають, що одна унція обережности варта більше ніж фунт ліку.

І в тому є рація: адже поліція звичайно приходить по крадіжу й лише у виняткових випадках добуває назад крадену річ. Навіть найкраща поліція.

ДЕ ПОЛІЦІЯ НАЙКРАЩА?

Оповідаю, що за те, в котрім краю найкраща поліція, сперечалися раз делегати поліції ріжних країв на міжнародним конгресі детективів.

„Найкраща поліція у Франції", говорив француз. „Ще день не минув від крадіжу, а ми вже знаємо, що вкрадено й хто вкрав".

„Наша поліція краща", каже англієць. „Скотленд Ярд знає до 12 годин, що й хто вкрав".

„Російська поліція це краща", каже російський делегат. „Вона знає цілий день наперед, де й що будуть красти".

ВОЄННИЙ РЕЖИМ У ЯПОНІЇ.

Між 370 людьми, котрих арештував японський уряд як підозрілих агітаторів, є дві жінки, а одною з них є баронеса Шізуе Ішімото, відома в світі провідниця японських жінок, прелеґентка, авторка й редакторка Японської Жіночої Енциклопедії. Вона кінчила школи в Злучених Державах і часто цей край відвідувала з відчитами.

РАДІО.

Український хор „Дніпро" при кат. церкві св. Михаїла в Гартфорд, Конн., буде співати **в неділю, 2-го січня, 1938 р., від. години 2:30 до 3:00,** на стації **W.T.H.T.** в Гартфорд, Конн.

Хор під управою дяковчителя М. Позмурського відспіває кілька коляд, рівнож „Слава во вишних Богу" та „Всяческая", музика Бортнянського.

303

Є два роди жінок: із серцем і без серця. Ті з серцем люблять одного, ті без серця — всіх. — (Маврикій Йокай).

КОМУНІКАТ УПРАВИ УКРАЇНСЬКОГО ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА ОДВУ

1. Управа Українського Червоного Хреста ОДВУ повідомляє всіх, що зложені жертви на закупно захисту для українських політичних скитальців, досі непроголошені, будуть подані до публичного відома на днях. Причиною того, що їх ще не проголошено, є те, що на святі „День Української Жінки в Америці" 12. IX. 1937 р. багато організацій та приватних людей тільки декларували відповідні жертви, а не зложили. Отже не можна було проголошувати грошей, які ще не були зложені. Тепер їх надсилають до управи УЧХ ОДВУ, й по зложенні всіх проголоситься в пресі.

2. Управа УЧХ ОДВУ пригадує, що на її адресу надіслано з краю більшу скількість українських мистецьких виробів, як вишивки, різьблені речі й т. п. Ці предмети переслав комітет допомоги українським політичним вязням. Управа УЧХ ОДВУ взиває українське громадянство, щоб воно закуповувало відповідні предмети. Тим робом ми маємо змогу поширити українське національне мистецтво та дати матеріяльну підтримку не тільки політичним вязням, але також тим, що виробляють українське мистецтво, в першу чергу українській молоді.

3. Управа УЧХ ОДВУ повідомляє теж, що рік 1938 є ювилейним роком 25-літньої смерти великої нашої поетки й письменниці Лесі Українки. Управа УЧХ ОДВУ постановила, щоб усі відділи УЧХ ОДВУ разом з іншими жіночими організаціями відсвяткували гідно й достойно річницю смерти цеї великої української жінки. В тій цілі управа УЧХ ОДВУ повідомляє, що

а) вже виробила докладні й обширні реферати з життя та діяльности Лесі Українки. Ці реферати можна набувати в управі УЧХ ОДВУ;

б) управа також виробила більшу скількість ювилейних відзнак Лесі Українки, по які можна звертатися до управи. При замовленні кожна організація, чи громада, повинна подати бажану скількість. Тим робом управа УЧХ ОДВУ хоче облекшити працю й кошти поодиноким громадам, що будуть святкувати річницю смерти Лесі Українки.

4. Повідомляємо, що управа УЧХ ОДВУ підготовляє святочну академію Лесі Українки в квітні 1938 р. в Ню Йорку. До участи в тій академії запрошує всі жіночі організації Ню Йорку й околиці. (Про збори повідомиться своєчасно в оголошенні). В цей спосіб пригадуємо, що наші відділи на провінції, які готовлять академію, повинні запросити до участи інші жіночі організації, і навпаки.

Управа УЧХ ОДВУ.

З ЖИТТЯ ПО ВІДДІЛАХ У.Н.С.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

204 відділ при Союзовій і народній праці.

В неділю, 26. грудня 1937 пополудні, відбулися в галі прав. церкви при 14-тій вулиці в Ню Йорку річні збори 204 відділу У. Н. С. Збори відкрила голова відділу, пані А. Гладун, закликом до повстання з місць, щоб тим вшанувати всіх тих членів відділу, що померли. Секретар відділу, Микола Близнак, відчитав усі протоколи з цілого року. Після того вибрано президію для переведення зборів, до якої ввійшли: Е. Ляхович, голова; пані А. Середа, заст. голови; І. Крочак, секретар.

Наступили звіти урядників. Бувший голова, першої половини року, П. Мартинюк, сказав, що звіт зо своєї діяльности він здав на зборах відділу в половині року, тоді, коли уступав; але притім зазначив, що колиб хто хотів ставити йому запити відносно його праці, то радо буде відповідати. Далі зложила звіт предсідниця А. Гладун. Вона сказала, що в уряді відділу, як теж серед членства відділу за час її урядування панувала згода, спокій і співпраця. Те саме ствердив заступник предсідника, В. Гасій. Обширний звіт про діяльність відділу подав рекордовий і фінансовий секретар Микола Близнак, зазначуючи, що, не звертаючи уваги на тяжкі часи, відділ всетаки проявляв оживлену діяльність впродовж року, у висліді чого відділ збільшився на кількадесять членів. Він сказав, що впродовж року відділ цікавився також загально громадянським життям. Він брав участь у ріжних важнійших зїздах, тає, як зїзд ОДВУ, конгрес Обєднання, в нарадах Центрального Комітету міста Ню Йорку, і т. п. Його звіт принято рясними оплесками. Касієр А. Гелетій потвердив звіт фінансового секретаря і додав, що коли за вкладки бракувало грошей, він закладав свої, щоб гроші були все точно вплачені головній касі. Контрольна комісія ствердила, що в урядуванні і книжках знайшла все в порядку. Після того розвинулась оживлена дискусія над звітами, у висліді якої контрольна комісія поставила внесок уділення уступаючому урядові абсолюторії. Збори уділили абсолюторію через акламацію і висказали всім урядникам подяку за чесну працю, а спеціяльно секр. М. Близнакові і касієрові А. Гелетієві.

Приступлено до вибору нового уряду. Вибрані: Евген Ляхович, предсідник; Анна Гладун, заступниця предсідника; Микола Близнак, фінансовий і рекордовий секретар; Іван Крочак, його заступник; А. Гелетій, касієр; контрольори: М. Мороз, В. Гасій, М. Леськів; доглядачі хорих: І. Хитрик, пані Гарачай; хоружий: П. Марків, І. Гонтарук.

Приймаючи свій уряд, предсідник Е. Ляхович заявив, що завданням уряду на черговий рік буде подбати про те, щоб далі продовжати зріст відділу, а також, щоб притягнути до відділу якнайбільше молоді. Він закликав родичів, щоб вписували дітей до відділу, бо в рамках цеї старої рідної інституції діти заховають память про українські традиції і пошану для самих родичів. Далі вивязалась оживлена дискусія над будучою працею у відділі. В дискусії забирали голос багато членів. Учасники дискусії говорили головно про те, як збільшити касу, як притягнути більше членів, як вплинути на людей, щоб вони точно платили свої вкладки, а передівсім, як притягати молодь. Ухвалено влаштувати дві імпрези в часі року, один баль і один пікнік, на які то імпрези обовязково кожний член повинен або сам узяти, або продати комусь іншому, два тикети. Щодо приєднування членів, висказано думку, щоб у тому напрямку всі співпрацювали, себто, щоб кожний член старався приєднувати до відділу всіх тих українців, що це не стоять в У. Н. Союзі. В справі молоді були ріжні гадки. Загально члени висказувалися за те, щоб молодим членам давати певну частину самоуправи, а це заохотить їх до співучасти в зборах. Цю справу конкретно рішено переговорити на інших зборах відділу.

На внесок М. Близнака збори ухвалили з каси відділу виплатити жертви на народні цілі: на „Просвіту" $25, на визвольну боротьбу $25, на нюйорське Українське Університетське Товариство $25, на пресовий фонд „Націоналіста" $10, на культурні цілі Лемківщини $10, на Рідну Школу $10. Разом $105. Відспіванням національного гимну закінчено збори.

За уряд: **Е. Ляхович**, предс.; **М. Близнак**, секр.; **А. Ґелетій**, касієр.

БЛЕКСТОН, МАСС. —

Комітет Українського Народного Дому повідомляє інтересованих, що:—

РІЧНІ ЗБОРИ

:—: відбудуться :—:

В СУБОТУ, 1-ГО СІЧНЯ 1938

В годині 3-тій пополудні.

Під числом **80 Мей вул. (May St.)**

На зборах буде присутній контрактор і пояснить плян, який вже готовий.

Запрошуємо українців, місцевих і позамісцевих вписатись до У. Н. Дому.

303

Комітет.

СВЯТОЧНА РАДІО ПРОГРАМА СУРМИ

Різдвяні Святочні Програми Сурми на Радіо відбудуться: Перша: **в четвер, 6-го січня, в год. 10:30 вечером. Друга: в суботу, 8-го січня, в годині 4-тій пополудні.**

Хто бажавби передати святочні желання через нашу програму, просимо зголоситись особисто або

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

На Український Дім у Вишнівчику, повіт Підгайці, як додаток до проголошеної збірки: Лев Кошитар з Ню Йорку $10.

Когоз, Н. Й. — Між жертводавцями має бути: Онуфрій Лесняк.

І. Д., Іст Орендж, Н. Дж. — Будемо посилати один місяць. Думаємо, що до того часу вже пізнаєте когось з українців чи якесь наше товариство і при їх помочі будете діставати газету.

М. Р., Ню Йорк, Н. Й. — Ви дістали таку відповідь, яку ми досі завжди давали. Жертви проголосимо, коли подасьте, що вони зібрані на громаду.

—o—

„Священик" з „Америки". — „Вістник Станиславівської Епархії" до „Свободи" не приходить. Новинка про „полеві богослуження" була подана в дуже лагідній формі за старокрайовими часописами. Те саме з новинкою про податки. Ми обмежились до короткої новинки і не згадували навіть нічого про ті глумливі натяки, які можна було вичитати у старокрайовій пресі (очевидно не в тій, що є проти католицької церкви), коли вона подавала, не зважаючи на польську цензуру, про те, як український єпископ клопочеться заплатою податків до польського скарбу. Та сама преса намагалася навіть розуміти інтенції єп. Хомишина. Не писала, що він дійсно хоче робити на шкоду українського народу. Тільки підкреслювала, що як у минувщині так і тепер розпорядки єп. Хомишина шкодять нашому народові і його розбивають.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ЕЛІЗАБЕТ, Н. Дж. — Бр. св. Володимира, від. 65, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудуться в суботу, дня 1-го січня 1938 року, в годині 1-шій пополудні, в гали школи св. Володимира, Савт вул., Обовязком кожного члена є бути приявним на згаданих зборах, і почути справоздань урядників і контролі за рік 1937. На тих зборах буде вибір уряду на 1938 рік. Неявившийся член буде підлягати карі після ухвали. — Я. Красноїський, предс.; Гр. Налепа, кас.; В. Левчик, секретар.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Тов. ім. Івана Франка, від. 241, повідомляє всіх своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 2-го січня 1938 р., в годині 2-гій пополудні, в парохіяльній гали, під ч. 394 Блекстон вул. Обовязком кожного члена явитися на цих зборах. Будемо читати новий статут, також буде справоздання контрольної комісії. Новий уряд на рік 1938: Михайло Камфонік, предс.; Станислав Щенбор, кас.; Йосиф Галонщка, секр фін.; Павло Демуш, секр рек.; Данило Луканик, Корнило Фірман, Стефан Бардачевський, контрольори; Павло Кічак і Григорій Стрик, надзирателі хорих; Іван Камфонік і Томко Павлюк, прапорники; Войтко Барилюк, дверник. — Уряд.

EXTRA!

ВЖЕ ГОТОВИЙ НОВИЙ НАКЛАД НАЙНОВІШОГО СТІННОГО КАЛЕНДАРЯ

для звеличення Українського імени „УКРАЇНА ПОНАД УСЕ!"

● **Прикрасіть свою хату цим календаром!**

(Образець цего календаря поданий тут, який зображає женщину держучу Синьо-Жовтий Прапор, а на нім золотий напис: „Україна понад усе!"

○ **Один з пересилкою за 25 центів, 5 за $1.00, 12 за $2.00.**

Розмір: 15X20 — гарні кольори. Денники місяці зі святами на кожний день, подані всі свята американські, пости означені рибами.

Наші денники не мають помилок у святах, за що ручимо зворотом грошей. — Задержіть це оголошення, бо більше не будемо його подавати.

● Всі замовлення адресуйте до:

KULYNITCH PRINTING CO., 418 EAST 9th STREET, NEW YORK, N. Y.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

МІЛВОКІ, ВІСК.

Вистава „Св. Миколая".

Заходами новозорганізованої громади при парохії св. Покрови в Мілвокі місцева українська молодь 19. грудня 1937 дуже гарно відограла виставу „Св. Миколай". Галя була битком набита. Старші громадяни раділи, що молода ґенерація так гарно виконує свої ролі, бо всі аматори грали добре.

Гість.

—o—

ШІКАГО, ІЛЛ. (БОРНСАЙД).

Листопадове Свято.

Заходами укр. прав. парохії в Борнсайд, у Шікаго, у спілці з церковним хором, молодечим клюбом і шкільними дітьми відсвятковано 5 грудня 1937 Листопадове Свято. Рано по Службі Божій відправлено панахиду за полеглих героїв українського народу. Вечором відбувся концерт.

Вступне слово виголосив гром. С. Зелінка. Мішаний хор відспівав „Боже єдиний, творче всесильний", „Єднаймось, діти України", „Ой, ходив чумак", „Заквітчали дівчатонька", „Ой, там в гаю", „Сховалося сонце", „Ой, видно село". Точки хору були переплітані деклямаціями, між ними деклямацією гром. Байсаровича, пані Анни Ковальчук і М. Логая, а також дуетом пань: Марусі Стефури й Анни Ковальчук; дуетом пані Стефури і Бубнюк; сопрановим сольом пані Стефури.

Усі точки хору під проводом диригента п. Я. Бубнюка були бездоганно виконані. Також дуже добре вийшли деклямації, сольоспіви і дуети. Прекрасну, річеву і відповідну до хвилі головну промову виголосив молодий Іван Когут, головний організатор МУН в околиці Шікаґа. Таких молодих сил наша еміґрація дуже потребує.

При кінці переведено зібрку на українських інвалідів. Зложили по $2: М. Пудик, С. Зелінка, А. Махник, М. Коцан, Н. Гуцул; М. Коцилівський $1.50; по $1: о. П. Ковальчик, Н. Подлецький, Й. Ковальчик, І. Когут, І. Жеребняк, Й. Мельник, Г. Мацко, Й. Нісевич, Й. Гусейко, П. Бабяк, Н. Бурдяк, Т. Максимюк, І. Баран, С. Дячишин, С. Дзюрдзевич, Й. Скоципець, М. Бучинська, пані Зелінка, К. Андрусечко, П. Витичак, Й. Угрин, Ю. Небор, М. Литвин, Г. Міхалко, Й. Корпан, Катерина Сталена, Н. Цвян, пані Цвян, Анна Корпан; по 50 ц.: П. Ганківський, С. Скрип, Марія Гулич, Кат. Ганківська, Юлія Небор, І. Угрин, А. Грба, С. Грба, Марія Бінько, Й. Яськович, А. Демкович. Разом $48.01. З відзнак $7.93. Загально $55.94. Розходів було $7.94. Осталося $48, які вислано через Обєднання на українських інвалідів.

Комітет.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорозька Січ, від. 342, повідомляє всіх своїх членів, що річні збори відбудуться в суботу, 1-го січня 1938 р., на латинський Новий Рік, в годині 10-тій зрана, в гали церковній. На порядку нарад: справоздання уряду і контрольної комісії з діловодства за 1937 рік й вибір уряду на 1938 р. Просимо довжників сповнити свій довг до Товариства і У. Н. Союзу, так щоб довгу не переносити на слідуючий рік. — Гр. Волянський, предс.; Н. Крупа, кас.; І. Маркович, секретар.

МЕНВІЛ, Р. АЙ. Тов. ім. М. Драгоманова, від. 181, повідомляє всіх своїх членів, місцевих і позамісцевих, що перші збори відбудуться в неділю, 2-го січня в годині 1-шій пополудні в У. Н. Домі, на Компилай Гил. Просимо всіх членів прийти на означений час, бо є важні справи до полагодження на 1938 р. Уряд зістав старий. С. Шевчук, предс.; П. Тиняк, кас.; П. Гричух, рек. секр. П. Черкас, фін. секр. Неприявний член буде караний. — Уряд.

БІНҐЕМПТОН, Н. Й. Тов. Запорозька Січ, від. 21, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 2-го січня, в годині 2-гій пополудні. Просимо всіх членів прийти на збори, бо маємо важні справи до обговорювання, як також перевести вибір нового уряду на слідуючий рік. — І. Рудницький, предс.; Т. Смик, секр. П. Садовець, кас.;

БРУКЛИН, Н. Й. Тов. Богдана Хмельницького, під покр. Пр. Тройці, від. 158 повідомляє членів, що на американський Новий Рік відбудеться товариська Служба Божа в 9-тій годині рано. Опісля відбудуться місячні збори, в Укр. Нац. Домі, 216-218 Ґренд вул., на 1-шій поверху. Котрий з членів отримає посткарту, а не прийде на Службу Божу, підлягає карі 50 ц. — Ю. Павчак, предс. Іл. Пагут, кас.; Д. Сенюта, секр.

УВАГА! ГАРТФОРД, КОНН., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

УКРАЇНСЬКИЙ ХОР „ДНІПРО" ПРИ ЦЕРКВІ СВ. МИХАЇЛА

У ГАРТФОРД, КОНН.

:——::——: УРЯДЖУЄ ВИСТАВУ :——::——:

„ІНСТИТУТКА"

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 2-ГО СІЧНЯ (JANUARY) 1938 РОКУ

В ГАЛІ УКРАЇНСЬКОГО КЛЮБУ,

54 WYLYS STREET, HARTFORD, CONN.

Початок в годині 7:30 вечером. :—: Вступ 35 ц. Діти 15 ц.

На це представлення запрошуємо всіх. Там побачите страшне знущання над дівчатами-невільницями, рівнож побачите староукраєве весілля, весільні співи, заручини, вінкоплетини і т. д. Прийдіть, а не пожалуєте. 303

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

ГЕРКІМЕР, Н. Й.

На визвольну боротьбу.

Заходами укр. прав. церкви Пресв. Богородиці й Укр. Народ. Дому в Геркімер, Н. Й., уладжено 21-го листопаду ц. р. Листопадове Свято.

Панахиду за полеглих борців УГА відправив по Службі Божій місцевий парох. Увечір відбувся в салі Укр. Нар. Дому святочний концерт, в якому взяли участь: дівочий хор (хор рідної школи); панно Юлія Політило і Степан Максимів, дует. Гарно вивязався в сольових співах Степан Максимів. Деклямували: Григорій Турський, панна Володимира Малахівська, Ф. Шнурер, Петро Крачковський і маленька Магда Політило. Скрипкове сольо відіграв Марко Сичик. Дуже зворушливий був живий образ, що представляв теперішній стан на зах. укр. землях. Святочний реферат виголосив о. Іван Шнурер.

Вступ на концерт був вільний. Добровільними датками жертвували: Укр. Прав. Церква Пресв. Покрови $5; Укр. Нар. Дім $6; М. Крачківський $1.25; по $1: о. І. Шнурер, М. Політило, Г. Головатий, Т. Жак, Н. Сичик, В. Брикайло, В. Насипаний, А. Вацик; В. Филипчук 60 ц.; по 50 ц.: Гр. Гривняк, К. Ліщинський, Й. Наконечний, М. Куриняк, К. Довганюк, М. Гось, М. Насипаний, А. Тричицький, П. Павлусик, Г. Турський, А. Ангел, Н. Павлишин, М. Політило, М. Бурчицький, М. Микитюк, Д. Охотка, С. Ворел, О. Ціко, І. Луцишин, А. Козаревич; по 25 ц.: П. Паньків, С. Максимів, О. Наконечна, М. Михальський, М. Пітерс, Н. Процишин, М. Мизрак, К. Литвинин, І. Богуцький, Е. Верещук, О. Макогін; дрібними датками зібрано $1.44. Всього разом $35.04, які розділено так: $11 на бойовий фонд, а останні на інвалідів УГА. Гроші вислано через Обєднання.

—o—

БРИДЖПОРТ, ПА.

На інвалідів.

В неділю, 28 листопаду, о. Е. Бартіш відправив в укр. кат. церкві панахиду за полеглих героїв України та виголосив проповідь про визвольні змагання українського народу. Притім він підкреслив, що ті, що колись боролись і втратили здоровля в боротьбі та стали інвалідами, потребують помочі від нас; ця поміч їм належиться, і нашим обовязком є її дати.

Підчас панахиди співав під управою П. Мартинюка хор, зложений головно з родженої тут української молоді. У салі о. Бартіш дав виклад про положення Рідного Краю. Хор відспівав кілька пісень, а Віра Сарабун і Василь Козак віддеклямували відповідні вірші. При тій нагоді зібрано $20 на українських інвалідів. Гроші переслано через Обєднання.

Присутній.

—o—

АРНОЛД, ПА.

На визвольну боротьбу.

На забаві, влаштованій у честь пані Стеллі Собко 5 грудня ц. р., переведено збірку на визвольну боротьбу. Збірка принесла суму $10, яку вислано через Обєднання на призначену ціль.

І. Сорока.

—o—

ДЖАНСТАВН, ПА.

На інвалідів.

Наша громада в Джанставні відсвяткувала Листопадове Свято 7. листопаду ц. р. На те свято запрошено чимало людей, але мало прийшло. Не знати, чи боялися „польського постерункового", чи „большевицького чекіста". Говорю це не зо злоби, тільки з жалю. Бо ми, американські українці, повинні мати трохи більше пошани до наших національних подій, а також вдяки до наших борців, які терпіли за нас усіх, покидали все, родину, майно й наставляли свої груди під ворожі кулі, щоб кращу долю нам усім вибороти. Багато з тих героїв полягли, а багато стали інвалідами. В той час наші люди в Америці не терпіли ніякого лиха, не несли кровних жертв на загально-національнім жертвеннику. Отож бодай тепер ми повинні мати трохи більше пошани і вдяки для тих, що за загальну справу терпіли. На таких національних святах, як Листопадове, ми повинні всі разом появитись, без огляду на політичні чи релігійні ріжниці.

Свято наше відбулося в такому порядку: Рано була Служба Божа, на якій о. Н. Волощук виголосив глибоко патріотичну промову. По Службі Божій відбулася панахида за полеглих героїв. По панахиді зібрано $20.27 на інвалідів Української Армії. Зложили: о. Н. Волощук $2; по $1: А. Цапар, М. Макар, Т. Волощун, К. і М. Васильовський, В. Олексюк, І. Коцарич, Н. Онишко, Ф. Петрішак, І. Фіцо, І. Дмитришин, К. Сас; М. Учень і жінка 75 ц.; Д. Вархоляк і сини $1.25; по 50 ц.: Софія Запалюк, Н. Іванюк, А. Лидв, Д. Сущак; В. Коза 40 ц.; по 25 ц.: М. Шибінський; М. Катинська, М. Назарук; дрібними $2.12. Гроші вислано через Обєднання на інвалідів.

Теодор Волощук.

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

І лемки памятають за політичних вязнів.

З нагоди Другого Зїзду Організації Оборони Лемківщини, Зах. України, відбувся 14 листопаду в Українськім Народнім Домі бенкет для делегатів і гостей. Участь у ньому взяли коло 150 осіб. Були це делегати від відділів О.О.Л., члени першого відділу О.О.Л. з Ню Йорку та представники ріжних українських організацій. Тостмайстром вечора був адв. М. Радик, який представляв та покликував до слова бесідників, представників українських організацій. Промовляли: Василь Челюк, делегат від 30. відділу О.О.Л. в Торонті, про потребу рятування обох частин Лемківщини, цебто про частину галицьку, яка опинилась під польським забором, та закарпатську, яка знайшлась у межах чехословацької держави; пані Анна Середа, голова Червоного Хреста ОДВУ, говорила про завдання лемківської жінки в змаганнях українського народу як цілости та вагу освідомливої праці між лемківським жіноцтвом на імміграції і в краю; І. Чорнюк, від Чорноморської Січи, про стислу звязь між лемками, бойками, гуцулами й взагалі всіми українськими племенами; Микола Мурашко, предсідник Українського Народного Союзу, про значіння Організації Оборони Лемківщини зо становища державного, яка в слушний час скаже своїм і чужим рішуче слово, що границі України не кінчаться на Сяні, а на Попраді; Ева Піддубчишин, предсідниця Ліґи Укр. Католицької Молоді, про ролю української молоді лемківського походження в житті української імміграції в Америці; Михайло Дудра, відпоручник Т-ва „Просвіта" у Львові, про варшавських вязнів, з якими мав нагоду сидіти разом, та про їх заклик, який вони передали українцям на рідних землях та на імміграції, про тих „лицарів абсурду", що життя своє наражують, щоб „зранений лев, якого навіть осли тепер копають", яким є український нарід, став у цілій своїй славі й величнім блеску своїм до нового, вільного життя.

По промовах адв. Радик, навязуючи до слів п. Дудри, віднісся до гостей з закликом, щоб зложили жертви для тих, що караються по ворожих тюрмах за наш спільний найвищий ідеал, за вільну Україну. На його заклик гості зложили $23.19. Збіркою занялися панни: Дичко, М. Марко, А. Луцишин. Гроші ці переслано на призначену ціль через Обєднання.

Подаючи загальний допис з цього бенкету, слід згадати за милу несподіванку, яку справив гостям чоловічий хор 1-го відділу О.О.Л. в Ню Йорку; виступаючи з двома піснями: „Гей, гук, мати гук" та „Ой Морозе Морозенку". Хором диригував п. Яків Мірус. Коли взяти під увагу, що хор цей щойно зорганізувався та вправляв заледви два тижні, то можна сміло поґратулювати за вміле виконання своїх точок як диригентові так і членам хору.

Слід згадати теж за господинь вечері, які напрацювалися досить як перед бенкетом, приготовляючи страви, так і підчас самого бенкету. Були це пані Наталія Марко, Анаст. Іканович, Ева Баран та Пелагія Дичко. За їх працю належиться їм щира вдяка.

Н. Н.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

Гарний спогад.

— Чи ти забув про тих вісімдесять долярів, які я тобі позичив?

— О, навпаки! Вони належать до моїх найгарніших спогадів!

ТАРЗАН НА РОЗШУКАХ. (47)

Коли дівчина підійшла вже дуже близько до Іденія, той розглянувся наперед довкруги себе і, побачивши, що положення не дуже для нього вигідне, бо здалека видно було гурт інших дівчат, він легко зсунувся з пня дерева і поринув у лісову гущу. Звідти знов почав голосом манити дівчину, аж поки вона не попала в його сильце.

Тарзан дивився спокійно, як кавуру закинув дівчині петлю довкруги її тіла, але тепер він зовсім не думав йому в тім перешкаджати. Він хотів передівсім добре вивідати, пощо кавуру схоплюють дівчата та в який спосіб вони це роблять. Знаючи це, він зміг би з кавуру далеко краще боротися. Тому він далі скривався від Іденія і тільки пильно стеріг його зором.

Дівчина в моменті, як дикун на неї закинув петлю, зо страху зімліла. Дикун вхопив її легко в поясі і, закинувши собі на плечі, скоро почвалав у напрямі нетрів. Тарзан мав іще раз нагоду переконатися, що ці білі дикуни є надзвичайно зручні і сильні. Та найбільше його дивувала їх гіпнотична сила, при помочі якої вони заманювали дівчат у безпечне місце і потім схоплювали.

Тепер Тарзан іще більше був рішений продовжати розшуки, ніж перед тим. Він несвідомо тішився, що ці дикуни дали йому таку гарну нагоду шукати невідомих пригод. Правда, ці пригоди крили в собі величезну небезпеку, але ця небезпека фактично ще більше осолоджувала ці розшуки. Без неї не було би пригод, не булоб напруження і солодкої приємности.